ד"ר ישראל אלדד

איגרת גלוייה ודווייה למנחם בגין

איגרת גלוייה, כי אין זה עניין אישי־שלי ואין בו עוד שום דברי סוד. ודווייה מכיוון שהיא נכתבת מתוך כאב ואף הוא לא אישי.

אני מקווה שמגיעים אליך לא רק הדים להתנגדויות הפוליטיות ולחרדות הבטחוניות (לשם זה קיימים כל כלי התיקשורת), כי אם גם גלים־חוזרים של תדהמה רגשית, של אכזבות מרות, של אהבות מרומות, של משברי אמון שבלב. אף־על־פי שרבים ממקורביך ומוותיקי התנועה הלאומית, שאינם מוצאים במוחם הפוליטי צידוק לצעדיך, פוטרים את עצמם ומשתיקים את עצמם בתשובה קצרה: אני סומך עליו, אי־אפשר שלא לקלוט גם רעדה בקולם. גלים כאלה אינם נמסרים בכלי־התיקשורת. אך מנהיג כמוך חייב לקלוט אותם במכשירי הלב. יתר על כן, אני עדיין מקווה שאי־שם בפנה פנימה שבנפשך, אתה אף מאושר מההתנגדות שקמה נגדך, שהיא כהד מוגבר לספקות שבמוחך ולנקיפות שבמצפונך, כי מן הדין היה להיבהל ולהתייאש אילמלא התנגדות זו. ואין זה עניין רגשי בלבד או מהותי בלבד, כי אם גם עניין טאקטי, לסאדאת ישנן מדינות ערביות רבות, הכובלות אותו במסעו השלום (גם אם נניח, שהוא עצמו מתכוון לכך ברצינות), אך מה הבלמים שלך? האין זה ברור שהלחץ מצד ה„ידידים" יופעל עליך ליתר ויתורים? ומבחינה זו, מה חוכמה טאקטית היתה „לזכות" בהחלטת ממשלה פה אחד? וכי לא מוטב היה להופיע למו"מ עם ההחלטה ברוב, ואף ברוב זעום של קולות? או שמא אתה רוצה לייצג ולרכז ולגלם באישיותך את הכל, את הקואליציה ואת האופוזיציה? אם ישנו מומנט בהתרחשות, שצריך למלא אותך אושר, הרי זה אך ורק אותה התנגדות. והלוואי שמומנט זה ייהפך לקומנטים מציל, מציל את כולנו, גם אותך.

ומצד אחר: ראה נא, ראה, מי מתלהב לדרכך? כל מה שהיה שנוא עליך ועלינו, ולרגעים גרוע משנוא, כי מבהיל. אין זה מבהיל אותך? ואם אין אתה ניגש לראי לבדוק מי נשקף משם אליך, האם אין אתה נרעש ונפחד מהתרועות המושמעות באוזניך מהאגף ההוא? אם אלה מהללים, האין זה, כמעט אוטומאטית, מחייב בדיקה עצמית? ודאי זכור לך הפליטון הקלאסי של הרצל „מאושל"? המסתיים בחידה של הרצל על ש„מאור־ [illegible]

אך לא רק המריעים שבתוכנו. גם כשעיינת את רשימת המדינאים בעולם, הסומכים ידיהם על תוכניתך הרגשתי לא בנוח. לא רק על מה ששמענו מפיהם עד כה, כי אם על מה שתשמע בקרוב מפיהם על המשך עיקשותך וד"ל... ואם יש אנשים רבים כל־כך המתלחשים: אולי יש כאן השפעת תרופות מסויימות, אף־על־פי שזה רעיון שטות, האין זה דווקא אות לטובה. שיהודים טובים מחפשים הסברים מסוג זה, כי אחרת אין הם תופשים מה אירע פה? עצם תמיהתם סימן טוב להם. וסימן טוב גם לך. כי זה אות לאמון שנתנו בך.

יש מחמאה גדולה לך באיתן וצייע שתקה רבים וכן טובים שבאיתם הסברים שמחפשים לתמורה המדינית. זה אות לאשראי הגדול שניתן לך.

ובעוד שאנשי התיקשורת מסויימים הירבו לדבר על צביטת־חיים לעצמם, כדי לוודא שאין הם חולמים כשהם עומדים 27 סנטימטרים מסאדאת, או כשהם משוטטים בקהיר. ישנם יהודים לא מעטים. וודאי יקרים לך. כי אתה יקר להם, המבקשים להתעורר פתאום ולהיווכח שכל זה היה חלום, חלום רע.

בשם ז'בוטינסקי

לא, מעולם לא הייתי בא אליך בטענות בשם אידיאולוגיה שלא דגלה [illegible] כמובטח לאברהם אבינו, ולא בשם פתרונות שונים לגבי המיעוט הערבי הגדול, שאינך גורס אותם. יותר מוצדק, כמובן, לבוא לטעון עליך בשם זאב ז'בוטינסקי. גם מצד מהות ועקרונות. גם מצד טאקטיקה ואפילו מצד הטאקט. בשום פנים ואופן אינני רואה, למשל, את זאב ז'בוטינסקי מסכים לנסוע לאיסמעיליה. מה פתאום? או לקהיר, כנגד הביקור בירושלים. או לפגישה במקום נייטראלי, כגון קפריסין. או כל מקום אחר, שאינו מחייב מתן כבוד ממלכתי. אינני רואה את זאב ז'בוטינסקי כראש־ממשלה מסכים להופיע במדינה למו"מ רשמי, ללא דגל ישראל מתנוסס על בניין המגורים והמו"מ. היתה בכך השפלה מובהקת מעבר למה שמתחייב או לא מתחייב מהטקס הדיפלומאטי.

ובושה מלאתני כל אותה שעה שהאזנתי לקבלת־הפנים. לא יוצא האדון לשדה־התעופה. לא יוצא למידשאת המסיק. לא יוצא לקראת המכונית. אלא יושב לו בכורסתו בגינתו בנחת ומצפה. וניגש לדלת לפתוח... כך הוא נתקבל? לא דגל ישראל בעיר, במלון, לא שמך, לא שם ישראל, הכל שבח ותהילה למנצח הגדול ואף לחוצה התעלה (חציית התעלה על־ידי אריק שרון היה מעשה גבורה נעלה ונועז פי כמה מחציית התעלה על־ידי סאדאת וגמאסי שהפתיעו כוחות דלים). ואין ספק שאיסמעיליה והאי בתעלה נבחרו למיפגש במכוון מרושע ומתגרה: זה מקום „נצחונם" עלינו, כשהאמת היא שניצחנו אותם ולא עליהם להכתיב, ולפי שעה הם המכתיבים כמעט הכל. אך, כאמור, אינני רואה את ראש בית"ר מסכים ליחס זה בענייני טקס, מקום, דגל וכו'. לא, אין כאן מיקריות או חוסר טאקט מצד סאדאת. הכל מחושב אצלו. הוא ישב כאדון, כמנצח, הוא לא יצא לקראתך. בשום דבר מהותי. אלא אם כן...

אלא אם כן אתה מקבל את הנחת־היסוד שלו, שעצם הנכונות לדבר אתך או איתנו זה קורבן גדול, זה כבוד גדול שהוא מעניק לנו, לישראל. ואם אכן רבים כל־כך בישראל יצאו מכליהם מרוב התפעלות מן „ההכרה" הזו שהוא הואיל להכיר בנו, הרי בטוחני בך, כי יהודי גאה, כישראלי גאה ומודע לכוחנו ושורשנו, וכתלמידו של מורנו ורבנו ל„הדר", שאתה עצמך לא נמלאת אושר מעצם הדבר שנשיא מצרים מדבר אתך. אבל תודה, שבצורה זו של קבלת־פנים היה מן פחיתות־הכבוד. ואולי ראוי היה לשקול זאת מראש.

ברור שאין זה עילה בדעתי לראות בך אשם לכל אותה התהוללות חסרת־כבוד, שמגלים רבים כל כך עד כדי הזדחלות. היש עוד אירגון שלא הציע עצמו למצרים לחילופי ביקורים? והכל מצדנו, בספורט ובאמנות ובתיירות. בכל. והם אפילו לא הואילו להתיר לרקדנית־בטן להופיע בפסטיבל בכיכר העיריה חגיג השלום. על כל ההצעות תשובה אחת בפיהם, והיא מאופקת, מכובדת והגיונית: עדיין לא. רק אנו חסרי איפוק וחסרי כבוד.

אך, כאמור, בכל הפרשה הזאת אין להאשים אותך, ורק לקח־מה: כדאי, כדאי להנהיג אם לא איסורים, אם לא הגבלות, לפחות הדרכה, להדריך אנשי תיקשורת ואנשי ציבור, גם ראשי עיריות, וללמדם כבוד עצמי, התאפקות, אורך־רוח, מניעת צהלה שלא בעיתה.

ובכל זאת, מעשה אחד תמוה ביותר, והוא כבר לא מעשה ידי המון חסר חינוך והדר, כי אם מעשה ידי ורגלי המישלחת שלך בקהיר. אנא, שמא תוכל להסביר לשם מה יצאה מישלחת זו לביקור בכפר הולדתו של סאדאת? מה זה, מקום קדוש לעליה־לרגל? מילא, אותה עיתונאית ישראלית, שצולמה כשהיא ניצבת דום ליד קברו של נאצר, דום כפי שספק אם היא עומדת כך ליד קברו של ז'בוטינסקי או הרצל; אך ראש המישלחת שלנו יוצא לבקר בכפר הולדתו של סאדאת? תודה שזה היה מיותר ובלתי מכובד, תודה ותגנה למען החינוך הטוב, למען הכבוד.

הפסד טאקטי

עד כאן סחורי־סחור, בעניינים צדדיים, ואף־על־פי־כן, דומני, לא לגמרי צדדיים, כי איכשהו הם קשורים באותה מפולת מדינית כללית, כי מפולת מדינית כללית נראית לי, וברוך השם, לא לי בלבד, הצעתך לסאדאת.

הסיפור החסידי ידוע: אמר ר' מאיר מפרמישלאן: אותי לא ילקו בעולם הבא על שלא הייתי אברהם אבינו. לא הייתי אברהם אבינו. אותי ילקו על שלא הייתי מאיר. ובכן, אין אתה, מנחם בגין, חייב מלקות על שלא יצאת להגשים מלכות־ישראל לפי גבולות ההבטחה לאברהם אבינו, או לפי גבולות דוד. גם לא מגיעות לך מלקות על שאינך זאב ז'בוטינסקי. אינך זאב ז'בוטינסקי. אבל למה אינך מנחם בגין? זאת השאלה הנשאלת בפי מופתעים ודוויים רבים, שנפצעו עמוקות.

[illegible] טינסקי בלבד לימדנו אל"ף בי"ת, שזה אומר „כולה שלי" וזה אומר „חציה שלי" — מראש הפסיד האומר „חציה שלי". סאדאת ניצב על „כולה שלי" בבהירות ובפשטות: על הכובש לחזור לגבולות 4 ביוני 1967. ואם כי יפה ענית במסיבת־העתונאים לשאלה המישפטית והפרובוקאטיבית בעניין אי־הכרה בשטחים שנכבשו, כשהזכרת מי היה התוקף אז, וודאי שאין לדרוש ממך בתפקיד מדינאי רשמי, שתאמר שזאת היתה מלחמת שיחרור, שיחררנו מולדת ולא כבשנו אותה — מכל מקום, ברגע שכנגד עמדתו החד־משמעית של סאדאת הודעת שהכל פתוח למו"מ, „גם ירושלים" הוסיף אדם מוסמך, הפסדת בשדה הטאקטיקה. עתה אין עוד איש שיפקפק שתצטרך להוסיף עד מחיר השלום, וכפי שמתקבל על הדעת ועל הידיעות, הוא נחוץ למצרים לא פחות, אם לא יותר, מאשר לנו. ולא רק סאדאת יתבע ויתורים נוספים. אלא גם ידידיך, גם „שמשי האור והשלום", יתבעו זאת ממך, ובהגיון רב, אם כי נגד הצדק. והרי זהו אל"ף בי"ת שאתה עצמך לא פסק ללמדו את המערך יום־יום, שבוע שבוע. זה היה טיעונך הטאקטי הבלתי־פוסק על כל הצעות־הפשרה שלהם. איכה (בלשון קינות) נכשלת אתה בכך?

● מנחם בגין וראש לישכתו יחיאל קדישאי, בצאתם השבוע מישיבת הממשלה, בה דיווח ראש־הממשלה על פיסגת איסמעיליה.

ומה תתן עוד — ובהכרח תתן — על מה שכבר נתת?

ובכך כבר הגענו לצד המהותי. שהוא כמובן החמור ביותר.

תחילה הסחורה: הסחורה היא השלום. ודאי שמוגבל וחלש אני מכדי להתרומם אתך לגבהי שלום נצחים, שלום עולם כולו. קטונתי. אבל אנשים פרגמאטיים ממני (ואי־שם בפינת מוחי אני מניח שגם אתה עדיין מפוכח דייך) אינם מקבלים כוודאות גמורה לא את כוונת השלום של מי שלפני זמן־מה היה מוכן להקריב חיי מיליון מצרים ולפתע נעשה רחמן לחיי אדם אחד, ילד אחד; או לפחות הם סקפטיים לגבי הערובה להמשך שלטונו שלו עצמו. על כל פנים, ספקות אלה דיים כדי לא לשלם את מלוא המחיר הנתבע מאיתנו בסיני.

והנה, את סיני כולו אתה „מחזיר". „מחזיר" במרכאות, שהרי גם אם היה שם שלטון מצרי, רבים וכן חזקים בהיסטוריה ובמישפט בינלאומי מטילים ספקות בשייכות סיני למצרים. וגם אם שייך היה, מן הצדק ומן הבטחון ליטול את סיני ממצרים או לפחות להיות שותף בשלטון בו. ועתה — הנפט. יש נפט בסיני. ונהיה ללעג ולקלס בעיני העולם כולו אם נמסור אוצרות־נפט חדשים אלה, אשר כדעת המומחים יש בהם לא רק למלא את צרכינו, כי אם גם להוות יצוא ולבסס את כלכלתנו. לא רק דחיית ביסוס זה, גרוע מזה: חיזוק האוייב, אפשרות נוספת להחניקנו ולהכניענו על דרך אולטימאטום וסחיטה, כפי שכבר נרמז כבר ממקורות באיראן. והלא אפילו המערך דיבר על חלוקת סיני ולא על מסירת כולו, ולפחות על רצועה לאורך החוף עד אופירה! עתה ידוע עד היכן הגעת, ואף ללא עמידה על המקח, כולל הסכמה שהישובים שכבר הוקמו יהיו בריבונות מצרים — מעשה ללא תקדים בתולדות הציונות המפא"ית. אילו היה לי הכישרון הרטורי שלך, הייתי קובע לגבי מעשה זה ביטוי חד־משמעי: ליבבירציה. ובצדק זועקים מתיישבי ימית ואופירה והגולן (המחכה בתור־[illegible]), בשביל זה עלינו ארצה, ב־ [illegible] אלוהים [illegible]

טרגיקומדיה כזאת לא יכלה לעלות על דמיון פסימיסטי ביותר. איך עלה דבר כזה על דעתך?

ציונות חד־סיטרית

ולא זאת הפגיעה הציונית היחידה בתוכניתך:

נגיד שהכללת ישראל בשורת השליטים הכובשים של יהודה ושומרון (טורקיה, אנגליה, ירדן וישראל), היתה פליטת פה אומללה. הדיבורים — ואולי גם הכתובים — על ההתיישבויות ההדדיות, אינן פליטת־פה, אבל הם החידוש „המהפכני" בתולדות הציונות. מהפכני? לא, אף לא במרכאות כפולות. זה חידוש קונטר־מהפכני, ממש ביטול העיקרון הציוני, נוסף על היותו עבירה על הלכות ברורות של איסור מכירת אדמות א"י לזרים. הציונות — ויהיה הדבר לא נעים לאוזן ליבראלית־מופשטת כאשר יהיה — היא חד־סיטרית לגבי עלייה והתיישבות. היא באמת הפלייה (כ„חוק השבות", למשל). זו המציאות של הציונות. כל מי שמפר חד־סיטריות זו, זכות בלעדית שלנו לאדמות, להתיישבות, לעלייה, שם קץ לציונות. ואם פעם אפשר היה לדבר על כך בצעד בלתי מעשי, היות שאין „עלייה" של ערבים. אין „התיישבות" של ערבים. היום הדבר הפוך ממש. יש להם פוטנציאל של „עולים". וביתר חריפות בלשונם: של פליטים חוזרים, המוחזקים במחנות בכוונה תחילה ו„עושים צרות" גרועות מ„בעיה יהודית". ויש להם מיליארדים של פטרודולארים הקונים רבעים בלונדון. ולמה לא יקנו אדמות בכל מרחבי הארץ, כולל תל־אביב? אולי „מגדל שלום"? אולי שותפות בתחנת האוטובוסים החדשה השרוייה בצרות? מה ימנע זאת מהם? אך גם מעבר לסכנה המעשית, יש כאן חיסול מפורש של עיקרון ציוני. הציונות ממילא נדחקה לצד בתחומים רבים. מכה נוספת זו מצדך היא מכת־מוות! הקדמת כדי להספיד את אש"ף — הוא חי. הוא חי אף בלבו של סאדאת. הוא חי בלבם של כל הפלשתינאים, גם אם יקבלו את השם „ערביי ארץ ישראל". הוא חי גם אם יפסיק לרצוח. אדרבה. הוא יקום לתחייה כתנועה פוליטית (מעין „ציונות מדינית ומעשית") ברגע ש„יקבל בשכל את הצעות „השלטון העצמי", שאתה מציע לו.

ובכך הגענו לנקודת־המוקד. וכדאי שנעמוד על הנקודה בטרם נעלה על המוקד.

פשרה מאולצת

הלוואי ויכולתי להסביר את „המהפך" שהוללת על־ידי פגם בהבנה. כאילו טחו עיניך. אזי יש תקווה. יועצים טובים יפקחו את עיניך, יעלו בפניך נימוקים שלא הבאת בחשבונך. הלוואי. למרבה הצער, אינני חושד בך שלא שקלת נימוקים כבדים אלה. אינני מעלה על הדעת שפתאום נעלמו מזכרונך הפנומנאלי המושגים „סודטים", „סאאר" (פירוז, פירוז!) או „פרוזדור דנציג".

ודאי שאתה חוזר ומצהיר, שבשום פנים ואופן לא ייהפך האיזור העצמאי ל„מדינה פלשתינאית", בעוד שהאמת וההכרה הם שזה הדבר היחיד האמור להתפתח מאיזור עצמאי זה. ממש באופן בלתי נמנע. אלא אם כן תרצה למנוע אותו על־ידי פלישה צבאית, שתהיה בגדר „תוקפנות", „אינטרבנציה", בניגוד לדעתם של כל הידידים בעולם. והמישטרה הפנימית באיזור, תהיה לפחות ככוח המישטרתי שלנו בהר־הצופים... והנבחרים למועצת של האיזור ולמינהל יהיו או אנשי ערפאת, או אנשי ד"ר חבש. יתכן שבימים סוערים אלה לא הגיעה אליך ידיעה זו, למשל: בבחירות לאגודת הסטודנטים הערבים באוניברסיטה בירושלים זכו לניצחון מכריע אנשי הסירוב. והם הם יהיו שליטי ומחנכי האיזור האוטונומי. התהליך „האזרחי" באיזור העצמאי הוא ברור, וקשה לי לחשוד בך שאתה באמת שרוי ב„סחרחורת גבהים" שאינך מבין זאת. זוהי מדינה פלשתינאית מובהקת, וכל הוויכוחים עם המערך על העדפת קשר עם ירדן, הם ויכוחי־סרק. כיוון שתיעשה „פשרה" — גם מדינה פלשתינאית, גם קשר (אולי פדראטיבי, אולי אחר) עם ירדן — יהיה זה צירוף כל הצרות.

ולא די בכך: בין הפשרות שתצטרך, ממש תיאלץ בתוקף המישגה הטאקטי החמור, לעשות, תהיה ירושלים.

כשם שהערבים עומדים לקבל מידך דווקא, במישרין או בעקיפין, מיד או תוך חמש שנים (איזה חמש שנים? שנה!), ישות פוליטית משלהם בארץ־ישראל, דבר שלא הצליחו לבצעו עד כה לא בימי טורקים, לא בימי אנגלים, לא בימי האשימים, לא בידי עצמם — כן יזכו בירושלים למעמד, שלא היה להם בה עד כה. ורק המופתי, חאג' אמין אל־חוסייני, חלם על כך: הם עומדים בעזרתך להפכה למין ותיקאן מוסלמי. מעולם לא ניתן למארוקו ולסעודיה (ולמה לא לפקיסטאן ולתימן?) מעמד בעיר זאת. אתה המצאת זאת. ויחד עם התוכניות בוותיקאן (על ידי דיין, או על־ידי שליחים אחרים), פירוש הדבר — למרות כל ההכרזות — מתן אופי בינלאומי באיצטלה בין־דתית — לירושלים, לעיר העתיקה, ודאי וודאי, כמובן באיצטלה של „עיר השלום".

ובכן, לא די בכך שמעמד היהדות בירושלים לא חוזק בימי שלטונך; לא די בכך שנמנע מהרב גורן לפרסם את ספרו המתיר עלייה לחלק מהר־הבית; לא די בכך ש„תפילתו" של סאדאת בהר הבית, ללא תיזכורת יהודית כלשהי מהו המקום הזה, הפגינה את הבעלות הבלעדית של האיסלאם על הר־הבית — יבוא חיזוק למעמד מרכזי זה של העיר לכל האיסלאם, עם נציגויות של כל המדינות בה. ואין ספק שעדיין זה איננו סוף־פסוק לגבי התביעה הנחרצת של סאדאת למזרח־ירושלים. והרי בפיך ישנה טענה רצינית: „מה לעשות, סאדאת ל., רוצה..." וזו בלי ספק אמת לאמיתה. ואתה נדחק לפשרות נוספות בהכרח אשר יגונה.

וכי לא מוטב היה, מנחם בגין, אילו קמת ואמרת: רבותי, יש הכרח. אין ברירה, המצב קשה, זו מכה, נקבל, מהר נתקן. האם לא מיטב יושר כזה (אף־על־פי שאינני בטוח שזה המצב, יתכן שמצבנו דווקא מצויין) מאשר דיבורים גבוהים על הישג, על שלום על הצלחה, על ...נאמנות לעקרונות?

ספר־לבן חדש

למחרת מלחמת ששת הימים, אני בא להזכירך. דומני בשעת עלייתנו להר־הבית, שאלתי אותך: האם זכור לך כיצד החתימו את ז'בוטינסקי על הספר־הלבן הראשון? ואתה, שר בממשלת הליכוד הלאומי, אמרת: אני זוכר, ראש בית"ר הצטער על כך כל חייו.

אך הרי המצב שונה. אין מחתימים אותך, אתה הוא הרוצה להחתים את ממשלת ישראל על ספר־לבן חדש, ולא מהלצות והתפשטות מהים: „שלטון עצמי" לערביי ארץ־ישראל פירושו בסופו הקרוב של דבר: ספר־לבן ברור, חלוקה חדשה של ארץ־ישראל המערבית!

אם זה לא ברור לך, מנחם בגין, אירע משהו לבית שיפוטך הפוליטי, שהיה מן המעולים בארץ. ואין צורך בכישרון רב כדי לשחזר נאום פוליטי קטלני, שאתה היית נואם, אילו היתה הצעה כזאת מוצעת על־ידי המערך.

וגם למען התועלת ההיסטורית: וכי לא מוטב היה, שהמערך יציע הצעה כזאת מתוך התנגדות אדירה שלך? הלשם כך נבחרת אתה? גירשת את הבריטים מן הארץ. גירשת את המערך מן השלטון. עכשיו תגרש למעשה את הציונות ואת העם היהודי, ואולי אף מתנחלים, מיהודה ומשומרון ומסיני?

לוי אשכול הקים — אם כי בכפייה — מדינה גדולה, בעלת מישקל גיאופוליטי רב — ומנחם בגין מחסל אותה. מגמד אותה למימדים קודמים. לא היסטוריים, לא צודקים. לנין אומנם ויתר על שטחים נרחבים בהסכם ברסט־ליטובסק, אבל ראשית היו לו שטחים נרחבים בלאו הכי; שנית, למען המהפכה הקומוניסטית. לאילו „מרחבים" אנחנו נצטמצם? לשתי גדות הירקון והקישון? לאיזה מישטר נצטמצם? לוואנטיניזציה מוגברת, עם לאס־וגאס וריקודי בטן, בלי היסטוריה, בלי הר־הבית, בלי נפט ובלי חזון? וכל זה למען „שלום"?

למה אתה עושה זאת, מנחם בגין, לעם ילך עמך? „מה קרה?" שואלים רבים וכן טובים וחכמים ונבונים? אני — עדיין — מקווה, שרבים מבין חברי התנועה הלאומית המקורית, שלא כמרבית שותפיך הפוליטיים ממחנות ומשורשים אחרים, מצביעים בעדך ומר להם בפה, בלב. אבל לא די בכך.

והרי אתה מחסל כל אפשרות של אופוזיציה לאומית. הרי מעתה יאמר כל אחד: אתם רואים? קל להיות פאטריוט ותובעני באופוזיציה. השלטון מחייב פשרות. והרי אתה הורס כל בסיס לאמון בתביעות ובתובעים. ואם היה מי שאמר למחרת הבחירות: עתיד בגין להגשים את תוכנית־אלון, האם אין הוא יכול להוסיף: זה גרוע מתוכנית אלון? אבוי.

היכן האסכולה?

או שאתה טועה טעות המרה ביותר. קטסטרופאלית, או — או שעלינו לקום ולהתוודות ולומר: הציונות המדינית כולה שגתה: אין חשיבות לעקרונות, להכרזות, יש חשיבות לעשייה קונקרטית בשדה, בכל רגע ובכל מקום שאפשר. ואכן, הם עשו הרבה — אך הרי אנו התנגדנו לכך. אנו האמנו באדנות על שטחים שאינם בידינו, ונחשבנו מטורפים. ועכשיו?

עכשיו אנו עושים מעשה. שה„מעשיים" לא העלו על דעתם: לוותר — וזה הדבר בפועל — על מה שבידינו. לא להחיל ריבונות על חלקי ארץ־ישראל שבידינו, לא ליישב בהמון חלקי ארץ־ישראל שבידינו, להכיר בזכות מיעוט (שללנו זאת אף כשהוא היה רוב) על חלקים מארצנו שבידינו.

כשבן־גוריון נסוג מסיני (למחרת ההכרזה באופירה שאנו עומדים על סף מלכות ישראל השלישית), הוא עשה זאת בלחץ אולטימאטום ברור ותקיף מצד בריה"מ וארה"ב. וגם אז גינית אותו. איזה אולטימאטום הוצב לך, מנחם בגין, מפקד אצ"ל, ראש האופוזיציה הלאומית, ראש ממשלת ישראל? והרי רבים שמחו כל כך על נצחון האסכולה החדשה. היכן האסכולה?

לבי דווי, מנחם בגין, ולב רבים דווי פה. והלוואי ולבך הפיסי יהיה חזק דיו, לשאת את הדווי הנפשי, המוסרי, שמן הדין שיקנן בו, ושיהיה בו ובך גם העוז להירתע ברגע האחרון מהידרדרות, שלא ניאלץ לקונן, גם אם לא חלילה על עצם קיומנו פה, על התקווה הציונית, אזי על רבבות חיים פה, שיהיו המחיר של שלום־הכזבים המתעתע, מתעתע ודאי אם זה המחיר שאתה מוכן לשלם תמורתו. ודאי בתום־לב, שהרי לא יתכן שנתעית אחרי הזיית־שלום־ומשיחיות־שלום שלא בזמן ולא בתנאים הנכונים.

בן זאב, חזור בך, בשעה אחרונה זו. חזור בך!